

ALBÁNIA

A Statisztikai Hivatal jelentése az 1951. évi népgazdasági terv teljesítéséről

1951-ben az ipar — a bányászat, valamint a kisipari üzemek és a fogyasztási szövetkezetek termelését is beleértve — tervét 105,9%-ra teljesítették. A termelés volumene 1950-hez viszonyítva 47,1%-kal emelkedett.

Az elmúlt évben az erdősítési tervet 154,5%-ra, a talajjavítási munkálatok ter-
vét pedig 167%-ra teljesítették.

Az országos jelentőségű beruházások 1950-hez viszonyítva 31,6%-kal, a helyi jelentőségűek pedig 42%-kal emelkedtek.

1951-ben számos nagy ipari objektumot helyeztek üzembe, így a „Sztálin” textilkombinátot, a „V. I. Lenin” vízierőművet, stb. Az alapvető fontosságú népgazdasági ágakban foglalkoztatott munkások száma az elmúlt év folyamán 12,7%-kal emelkedett.

Az áruforgalmi tervet 1951-ben 101,7%-ra teljesítették; az áruforgalom 16,5%-kal emelkedett 1950-hez viszonyítva.

1951-ben három új főiskola nyílt meg az Albán Népköztársaságban.

Forrás: Rudé Právó, 1952. február 12., 2. old.

NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTÁRSASÁG

Az Állami Tervbizottság jelentése az 1951. évi népgazdasági terv teljesítéséről

I.

Ipar

1951-ben az egész ipar bruttó termelési tervét 105,2%-ra teljesítették, s a termelés 1950-hez viszonyítva 121,9%-ra és 1936-hoz viszonyítva 136,0%-ra emelkedett.

A népi tulajdonban levő ipar termelése 24,4%-kal, a magán termelő-üzemeké pedig 12,4%-kal emelkedett 1950-hez viszonyítva. A szövetkezeti termelő üzemek szintén jelentősen emelték termelésüket az elmúlt évhez viszonyítva.

A fontosabb termékek és gyártmányok szempontjából az ipari termelés 1951-ben a következő volt:

1951. évi termelés
1950 százalékában

Villamosenergia	109,7
Kőszén	114,2
Barnaszén	110,4
Barnaszén-brikett	109,1
Vasérc	121,9
Rézérc	126,0
Nyersvas	101,3
Tömbacél	156,0
Hengerelt acél	140,4
Energiatermelő gépek	157,8
Kohászati és bányászati felszerelések	115,0
Szerszámgépek	119,1
Tehervagonok	107,3
Személyvagonok	138,1
BMW-típusú személyautók	179,7
DKW-típusú személyautók	128,8
Teherautó	405,0
Traktor	169,9
Mezőgazdasági gépek	127,3
Kálisó	105,5
Kénsav	120,8
Marónátron	122,8

1951. évi termés
1950 százalékában

Kalcinált szóda	117,8
Benzin	118,4
Cement	117,4
Gyapjűszövet	159,3
Pamutűszövet	123,6
Harisnya és zokni	123,2
Kötöttáru	139,3
Konfekcióáru	124,6
Bőr cipő	136,8
Nyers növényi olaj	129,8
Vaj	138,2
Cukor	122,1

A népi tulajdonban lévő ipar termelésének önköltsége, — amint az 1951. szeptember 30-i elszámolásból kitűnik — tovább csökkent 1951-ben.

II.

Mezőgazdaság

1951-ben, az ötéves terv első évében további sikereket értek el a mezőgazdaság terén.

Az egyes mezőgazdasági növények hektáronkénti terméshozama 1951-ben 1950-hez viszonyítva a következőképpen alakult:

1951. év 1950 %-ában

Gabona és hüvelyesek	128
Olajos növények (rostnövények nélkül)	135
Burgonya	99
Cukorrépa	102
Kapásnövények takarmányozási célra ..	113
Szálas takarmány (széna)	144

Az elmúlt év folyamán tovább bővült a gépállomások hálózata és javult műszaki felszerelésük. 1951. végén 540 gépállomás állott a parasztság rendelkezésére.

A gépállomások traktorállománya 1951-ben 42,6%-kal növekedett, az összes traktorral végzett munkálatok mennyisége pedig 75%-kal emelkedett 1950-hez viszonyítva.

A gépállomásoknál foglalkoztatott traktoristák száma 1950-hez képest 150%-ra emelkedett.

Az elmúlt évben jelentősen megnövekedett az állatállomány. A sertésállomány 24,3%-kal, ezen belül az anyakocaállomány 59,8%-kal, a szarvasmarhaállomány 5,4%-kal, ezen belül a tehénállomány 11,8%-kal, a juhállomány 14,2%-kal, ezen belül az anyajuhállomány 10%-kal emelkedett 1950-hez viszonyítva.

A tehenenkénti tejhozam — 3,2%-os zsírtartalomra számítva — 13,2%-kal, a sertések átlagos vágási súlya pedig 5%-kal növekedett 1950-nel szemben.

A népi tulajdonban lévő birtokok lényegesen magasabb hozamot értek el a növénytermelésben és állattenyésztésben, mint az egyéni parasztgazdaságok. A népi tulajdonban lévő birtokok hektáronkénti hozama gabona- és hüvelyesekből átlag 11,6%-kal, olajosnövényekből (rostnövények nélkül) átlag 27,0%-kal, takarmánynövényből (széna) átlag 11,7%-kal volt magasabb, mint az egyéni parasztgazdaságoké.

Megjavult a népi tulajdonban lévő birtokok gazdasági vezetése; azonban még nem minden termék termelése jövedelmező.

A mezőgazdasági munkák gépesítésének üteme a népi tulajdonban lévő birtokokon nem volt kielégítő. A nehéz mezőgazdasági munkák gépesítése és a gépek alkalmazása a talajművelési-, aratási- és egyéb növényápolási munkálatoknál nem felelt meg a Német Demokratikus Köztársaság műszaki lehetőségeinek.

Az egész mezőgazdaság műtrágya-ellátása lényegesen megjavult. A nitrogén műtrágyával való ellátás 1950-hez viszonyítva 110,9%-ra emelkedett.

A mezőgazdasági termékek begyűjtési és felvásárlási tervének teljesítése, 1951-ben nem volt kielégítő.

III.

Közlekedés

A vasút, a belföldi hajózás és a gépkocsiközlekedés tonnában és tonnakilométerben túlteljesítette az áruszállítási tervét.

Az Állami Vasút a tehervagonok napi rakodási tervét 104,4%-ra teljesítette; a napi rakodási teljesítmény 18,9%-kal emelkedett 1950-hez viszonyítva.

A népi tulajdonban lévő hajózás szállítási tervét tonnában 109,8%-ra teljesítette. A gépkocsiközlekedés áruszállítási tervét 33%-kal túlteljesítette.

A személyforgalom az összes szállítóeszközöknel emelkedett, így az Állami Vasút személyforgalma 5,4%-kal, az omnibuszszemélyforgalom 7%-kal emelkedett 1950-hez viszonyítva.

IV.

Beruházások

1951 folyamán a beruházási munkálatok főleg az iparra koncentráltak. Az egész népgazdaság beruházásai 40,7%-kal növekedtek 1950-hez képest.

Az egyes iparágakban a beruházások a következőképpen emelkedtek:

	1951. év 1950 %-ában
Központilag vezetett népi tulajdonban lévő ipar összesen	147,4
Ebből:	
Kohászat	177,4
Szénipar	139,6
Energiaipar	165,0
Gépgyártás	142,8
Vegyipar	166,7
Mező- és erdőgazdasági ipar	111,6
Közlekedés összesen	193,5
Kulturális berendezések	138,2
Egészségügy	176,2

A beruházási munkálatok végrehajtását nagymértékben korlátozta a tervek késedelmes elkészítése és az építkezési munkálatok késői kezdete.

Az 1951. évi beruházási tervet (az utólag engedélyezett beruházások nélkül) 97%-ra teljesítették.

V.

Foglalkoztatottság és munkatermelékenység

1951-ben tovább emelkedett a népgazdaságban foglalkoztatottak száma.

A nők foglalkoztatottsága nagymértékben megnövekedett az egész népgazdaságban, arányuk az összes foglalkoztatottak számának 30,1%-ára emelkedett. Az elmúlt év folyamán kerekén 240.000 fiatalokú állt munkába.

A népi tulajdonban lévő és vele egyenrangú iparban az egy termelőmunkásra számított munkatermelékenység 1950-hez viszonyítva 112,8%-ra emelkedett, azonban a technikailag megalapozott munkanorma elégtelen alkalmazása következtében nem teljesítették az előírt 14,7%-os emelkedést.

A teljesítménybér további bevezetésével a népi tulajdonban lévő iparban emelkedett a termelőmunkások átlagbére. A népi tulajdonban lévő ipar össz-munkabéralapja 1950-hez viszonyítva 23,2%-kal emelkedett.

VI.

Külkereskedelem

1951-ben a külkereskedelmi forgalom 60 %-kal emelkedett 1950-hez viszonyítva.

A Német Demokratikus Köztársaság külkereskedelmében a Szovjetunió, a népi demokratikus országok, a Kínai Népköztársaság részesedése tovább emelkedett és 1951-ben 79% volt. 1951-ben hosszúlejáratú szerződéseket kötöttek a Szovjetunióval és a népi demokratikus országokkal.

A Nyugat-Németországgal való árucseré-forgalom az 1950 évnek 2/5-ére csökkent. Az 1951-ben kötött berlini egyezmény végrehajtására nem került sor. A bonni kormány amerikai parancsra szabotálja a Németország részei közötti kereskedelmet, ezzel az amerikai háború előkészítését szolgálja és megkárosítja a nyugatnémet gazdaságot, valamint elmélyíti Németország kettészakadását.

VII.

Áruforgalom

1951-ben az áruforgalom érték szerint 1950-hez viszonyítva 25,5%-kal emelkedett.

1951-ben megszüntették a liszt, tápszer, kenyér, sütemény, gyümölcsiz, szövetek és műrostgyártmányok jegyrendszerét.

A Német Demokratikus Köztársaság kormánya az elmúlt év során ötször csökkentette az Állami Kereskedelmi Szervezetekben — és részben az egész kereskedelemben — a fogyasztási cikkek árát. Az Állami Kereskedelmi Szervezetek árainak csökkentése által a lakosság 1951-ben összesen 2,17 milliárd DM-át takarított meg. Az ár-csökkentések növelték a márka vásárlóerejét és kifejezésre juttatták a Német Demokratikus Köztársaság életszínvonalának további emelkedését.

VIII.

Kultúra és egészségügy

A Német Demokratikus Köztársaság összes iskoláiban 3,5 millió gyermek és ifjú tanul. A főiskoláknak kb. 28.000 hallgatója van. A munkás- és parasztfakultásokon 9500 munkásszermazású fiatal részesült a főiskolai tanulmányokat előkészítő előzetes oktatásban.

1951-ben 107 tízosztályos iskolát létesítettek és az osztatlan iskolák számát 449-ről 245-re csökkentették.

A népfőiskolák száma 202-re emelkedett, hallgatóik száma pedig 582.200-ra.

A nyilvános népkönyvtárak száma 1951-ben 7346 volt; ezenkívül 5484 üzemi könyvtár működött.

1951 folyamán a napközi otthonokban és a bentlakásos napközi otthonokban a férőhelyek száma 242.800-ra emelkedett.

Jelentősen fejlődött az egészségügyi ellátás is. 1951 év végén többek között kerekben 189.000 kórházi ágy, 479 községi poliklinika és ambulancia, 167 vidéki ambulancia, 2883 községi gondozónői állomás állt a lakosság rendelkezésére.

A népi tulajdonban lévő és ezzel egyenrangú üzemekben 6 poliklinikát, 5 ambulanciát és 1002 egészségügyi állomást rendeztek be újonnan 1951 folyamán.

Forrás: Neues Deutschland, 1952 február 21., 1—3. old.

TÖRÖKORSZÁG

Gazdasági helyzet

A török uralkodó osztályok, melyek a második világháború alatt Hitler hallgatólagos szövetségesei voltak, a második világháború után az amerikai imperialisták hűséges kiszolgálóivá váltak. Az országot az USA-monopolisták érdekeinek rendelik alá és aktívan támogatják agresszív háborús politikájukat.

Az amerikai „segély”, amely kb. 289,5 millió dollárt tesz ki, arra szolgál, hogy az amerikai monopóliumok — így a Dillon Road Company, a Chase National Bank, a Socony Vacuum Company és a General Motors, stb. — megszerezzék a

török szén-, vas-, rézbányákat, valamint a kőolajlelőhelyeket, amelyek kiaknázása stratégiai szempontból fontos.

A koreai háború kitörése óta az amerikai acélpár krómcsúszásgá válnak erősen megnövekedett. Az amerikai imperialisták szempontjából tehát különösen fontos a török krómércbányák megkaparintása, mivel Törökország termelése a világ krómérc-termelésének 25%-át képezi. 1951-ben a török krómérc-termelés 500.000 tonna volt, ezt a mennyiséget úgyszólván teljes egészében az USA-ba exportálták.

Stratégiai fontosságú nyersanyagok termelése¹

Megnevezés	1949	1950*	1951*
	havi átlag (1000 tonna)		
Kőszén	349	359	390
Ásványolaj	1,17	1,41	1,58
Réz	0,94	0,96	1,44

* 11 hónap havi átlaga.

¹ Monthly Bulletin of Statistics, 1952. február adatai alapján számítva.

A természeti kincsek kiaknázásán kívül az amerikai monopolisták fokozódó mértékben ellenőrzik a kohászatot, a vegyipart, a cementgyártást; ezenkívül stratégiai uta-

kat, repülőtereket létesítenek Törökországban.

Az amerikai imperialisták terjeszkedése, az országnak stratégiai támaszponttá váló

átalakítása mégjobban aláássa az ország amúgy is zilált gazdasági helyzetét, és újabb terheket ró a dolgozó tömegekre, tovább fokozza elnyomódásukat.

Az amerikai árucikkek elárasztják a török piacot, minthogy az amerikai áru majdnem teljes vámentességet élvez. A fejletlen török feldolgozó ipar nem tud lépést tartani az amerikai konkurenciával, aminek következtében a válság ezekben az iparágakban egyre fokozódik. Különösen válságos a textilipar helyzete; számos gyár leállítva következtében a munkások ezrei válnak munkanélküliekké.

A pamut- és gyapjúfonaltermelés alakulása²

Megnevezés	1950	1951
	9 hónap havi átlaga (1000 tonna)	
Pamutfonal	2,51	2,31
Gyapjúfonal	0,64	0,51

² Monthly Bulletin of Statistics, 1952. február adatai alapján számítva.

Az amerikai árucikkek behatolása következtében válsággal küzd a török kézmű-

ipar is. Minden túlzás nélkül azt lehet mondani, hogy a világhírű török szőnyegipar teljesen tönkrement.

MEZŐGAZDASÁG

A lakosság 80%-a mezőgazdasággal foglalkozik. A mezőgazdaság félfeudális jellegű, és ennek következtében rendkívül elmaradott. A kisparasztgazdaságok, melyek a földbirtokok számának 86,4%-át képezik, a megművelt földterület 23%-át foglalják magukban, ezzel szemben a nagybirtokok, amelyek a mezőgazdasági üzemek számának 0,19%-át teszik ki, a földterület 15%-át tartják kezükben.

A török újságok bevallása szerint 6.000.000 parasztnak egyáltalán nincs földje. A parasztok száma évről-évre csökken, mivel a nincstelenek a városokba tódulnak, és ott a munkanélküliek tartalékhadseregét növelik.

A mezőgazdaság terméshozama állandóan csökken. Ennek következtében Törökország évek óta gabonaimportra szorul. Károsan befolyásolja Törökország mezőgazdasági termelését a marshallizálás is. Így pl. az amerikai verseny kiszorította a nyugateurópai piacokról a török dohányt.

A földbirtokok megoszlása birtoknagyságcsoportok szerint

Gazdaságnagyságcsoport	A földbirtokok számának %-os megoszlása	A megművelt földterület %-os megoszlása
Nagybirtokok 50—500 ha	0,19	15
Nagy- és középparasztgazdaságok 50—2,5 ha	13,41	62
Kis- és törpeparasztgazdaságok 0—2,5 ha-ig	86,40	23
<i>Összesen</i>	<i>100,00</i>	<i>100</i>

Forrás: Buletény inostrannoj kommerszeszkaj informacii, 1951. június 5., 68. sz. 26. melléklet, 1—3. old.

KÖLTSÉGVETÉS, PÉNZÜGYEK

Amerikai nyomásra a költségvetési kiadások kb. 85%-át fordítják katonai célokra. Az USA-imperialisták számára jó üzletnek bizonyul a török hadsereg fejlesztése, mint ahogy a „Time” című amerikai lap írja

— a török katona olcsó. A török katona évente 500 dollárba kerül, ezzel szemben egy amerikai katonára évente 2700 dollárt kell költeni.

A költségvetési hiány évről-évre emelkedik.

Költségvetés

É v	K ö l t s é g v e t é s i		
	kiadások	bevételek	hiány
	millió török font		
1938	313,2	314,2	—
1946	990,5	894,6	95,9
1949	1371,8	1251,8	120,0
1950	1487,2	1313,2	174,0
1951	1580,3	1345,0	235,3

Forrás: Bjuleteny inosztrannoj kommerceszkaj informacii, 1951. június 5., 68. sz. 26. melléklet, 1–3. old.

A költségvetési kiadások fedezése céljából a kormány fokozza az adóprést. Az adóterheket a dolgozó tömegekre hárítják, amennyiben az egyenes adók részaránya az állami bevételekben csökken, a közvetett adóké pedig emelkedik.

Adók a költségvetési bevételek százalékában

Megnevezés	1945	1946	1948	1949	1950
Egyenesadók	47,18	42,42	39,5	34,8	33,9
Közvetett adók	51,50	55,71	58,0	60,8	61,4

Forrás: Bjuleteny inosztrannoj kommerceszkaj informacii, 1951. június 5., 68. sz. 26. melléklet, 1–3. old.

A zilált pénzügyi helyzetet jellemzi, hogy a pénzügyi és a fizetési eszközök forgalma a háborúelőttinek kb. hétszeresére emelkedett, az aranyfedezet pedig három év alatt, 1946-tól 1949-ig 42,2%-kal, csökkent.

ELETSSZINNVONAL

Hivatalos adatok szerint az ipari munkanélküliek száma 1,1 millió. Ehhez hozzá kell még számítani 2 millió mezőgazdasági munkanélkülit. A munkanélkülieknél sem sokkal jobb a török dolgozók helyzete. Az isztambuli kereskedelmi kamara adatai szerint egy szakképzett munkás bére $\frac{1}{6}$ -ét— $\frac{1}{6}$ -át teszi ki a létminimumnak.

A lakásépítés majdnem teljes mértékben szünetel, a munkanélküliek ezrei összetákoló barakkokban zsúfolódnak össze.

A kormány a költségvetésnek csupán 4%-át fordítja szociális célokra. A török népjóléti miniszter közlése szerint a lakosság 60%-a gümőkóros, 24%-a trachomás. 1950-ben 2,500.000 maláriás volt Törökországban. A szörnyű egészségügyi viszo-

nyokra jellemző, hogy 10.000 emberre jut egy orvos és 160.000 emberre egy gyógyszerész.

KÜLKERESKEDELEM

A török külkereskedelmi struktúrája gyarmati jellegről tanúskodik. A török behozatal legfontosabb tételei az iparcikkek, vegyszerek, festékek, üveg- és papíráru, pamut- és gyapjűszövek. A jelentős gépbehozatal nem az ország iparosodását szolgálja, hanem stratégiai célokat.

Kiviteli cikkek a gyapot, a dohány, élőállatok, mazsolaszőlő, gyapjú és nyersbőr. A dohány- és élőállatkivitel a nyugateurópai piac marshallizálása következtében csökkent. Ezzel szemben a stratégiai nyersanyagok, így a réz, króm, gyapot kivitele emelkedett.

A háború előtt a török külkereskedelmi mérleg aktív volt, 1947 óta azonban állandóan passzív. Ennek oka a marshallizálás, valamint az ország fokozódó fegyverkezése.

A külkereskedelmi forgalom alakulása³

É v	Behozatal	Kivitel	Egyenleg
	millió török font		
1937	114,4	137,9	+ 23,5
1947	685,2	624,0	— 61,2
1948	770,4	550,8	—219,6
1949	812,4	693,6	—118,8
1950	800,4	738,0	— 62,4
1951 11 hón p.	992,0	762,5	—229,5

³ Monthly Bulletin of Statistics, 1952. február, és Bjulleteny inostrannojo kommerceszkoj informacii, 1951. június 5., 68. sz., 26. melléklet, 1—3. old. adatai alapján számítva.

A háborútáni években az USA részese-dése mind a behozatalban, mind a kivitelben egyaránt jelentősen emelkedett. A koreai háború kitörése óta az USA fokozza

a stratégiai nyersanyagok kiszivótyozását, egyidejűleg mindent elkövet, hogy árudumpingjével a török feldolgozó-ipárt megfojtsa.

A Központi Statisztikai Hivatal Ipari főosztályának lapja, az

IPARSTATISZTIKAI ÉRTESÍTŐ

az iparstatiszтика gyakorlati és időszerű elméleti kérdéseivel foglalkozik, kapcsolatot képez az üzemi statisztikusok és a Központi Statisztikai Hivatal között, az iparstatistikusok mindennapi munkájának segítőtársa.

Megjelenik minden hónap végén

Előfizetési ára egy évre 24 Ft, félévre 12 Ft.

Egyes szám ára: 2 Ft.

Megrendelhető a Statisztikai Kiadóvállalatnál (Budapest, II, Keleti Károly-u. 5/7. I. 1. Tel.: 350—126, 130-as mellék)